

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/23/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116203354
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116203354.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v spore žalobkyne: Y. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., X. XXXX/XX proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., IČO: 31 690 904, so sídlom Košice, Garbiarska 2 o zaplatenie 2.005,94 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03. 11. 2017, č. k. 15C/55/2016-98 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalobkyni voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 2 005,94 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 26. 03. 2015 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zaviazal žalovaného nahradiť žalobkyni 100 % trov konania.

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 18. 02. 2016 domáhala zaplatenia sumy 2 005,94 Eur s prísl. odôvodňujúc, že so žalovaným uzavrela dňa 25. 03. 2000 poisťovňu zmluvu č. XXXXXXXXXXXX so začiatkom poistenia 25. 03. 2000, ktorá mala byť z dôvodu uplynutia času ukončená 25. 03. 2015. Žalobkyni vznikol nárok na vyplatenie poisťového pri dožití vo výške 60 432 Sk, teda 2 005,94 Eur. Žalobkyňa si riadne a včas plnila povinnosti vyplývajúce jej z poisťovnej zmluvy. Žalovaný jej každoročne zasielal informácie o stave poisťovnej zmluvy, teda žalobkyňa nemala pochybnosti o trvaní poisťového vzťahu. Po ukončení poisťového vzťahu listom zo dňa 13. 04. 2015 žalobkyňa vyzvala žalovaného o vyplatenie poisťového pri dožití a žalovaný na list reagoval podaním z 12. 05. 2015 označeným ako „žiadosť o vyplnenie a spätné zaslanie nárokového listu na výplatu poisťového plnenia poisťky“. Žalobkyňa očakávala po vyplnení listu úhradu poisťového plnenia, čo sa nestalo. Preto opätovne žalovaného vyzvala na úhradu dlžnej sumy podaním zo dňa 14. 11. 2015, na čo reagoval žalovaný listom zo dňa 10. 11. 2015 označeným ako „oznámenie o prerušení vyšetrovania potrebného na zistenie povinnosti poisťovne plniť“, v ktorom žalobkyni oznámil vznik právnej pochybnosti o tom, či poisťovná zmluva bola v čase jej vzniku uzavretá v súlade s vtedajšími všeobecne záväznými predpismi. Obrana žalovaného v konaní spočívala v tom, že poisťovné uvedené v poisťovnej zmluve nie je v súlade s ust. § 9 ods. 3 v spojení s ust. § 11 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve a nevyhovuje zákonnému kritériu, ktorým bola požiadavka, aby kalkulácie a sadzby poisťového štátom v schvaľovanom obchodnom pláne, z ktorého poisťovňa pri písaní poisťového do zmluvy musela vychádzať, zaručovali dlhodobú splniteľnosť záväzkov z poisťovnej zmluvy. Sadzby poisťového obsahovali poisťové, ktoré sa premietlo do poisťovnej zmluvy. V roku 2008 Národná banka Slovenska skonštatovala, že poisťové v poisťovných zmluvách s poistením ÚDP - K bolo v rozpore s ust. § 31a zákona č. 95/2002 Z. z. a je v rozpore s ust. § 35

zákona č. 8/2008 Z. z.. Toto odborné zistenie orgánu dohľadu o tom, že poistné bolo pri poistení povolené nesprávne v rozpore so zákonom nasvedčuje tomu, že poistné v poistnej zmluve bolo od počiatku určené v rozpore so zákonom o poisťovníctve, čo znamená, že je neplatné. Preto podľa žalovaného je poistné pre rozpor so zákonom od počiatku neplatné, a keďže ide o neplatnosť podstatnej náležitosti poistnej zmluvy, spôsobuje to neplatnosť celej poistnej zmluvy.

3. S poukazom na ust. § § 788 ods. 1, 2, 3, § 790 písm. b), § 797 ods. 1, 2, 3, § 798, § 800, § 801 ods. 1, 2, 3, § 802 ods. 1, 2, § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka súd uzavrel, že nezistil žiadne dôvody pre posúdenie poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX ako absolútne neplatnej, pretože prípadné pochybenia z pohľadu verejného práva, ktoré žalobkyňa nemohla nijako ovplyvniť nemôžu mať dopad na súkromnoprávny vzťah - poistný vzťah uzavretý v súlade so zákonom. Žalobkyňa nemôže znášať dôsledky „nesprávnych kalkulácií“ zvlášť nie za stavu, keď žalovaný vedomý si nezrovnalosti poistných vzorcov nepristúpil k náprave a vzniknutú situáciu nijako neriešil. Argument o údajnej neplatnosti poistnej zmluvy žalovaný použil až po tom, ako mu vznikla povinnosť vyplatiť poistné plnenie. Súd dospel k záveru, že žalobkyňa má nárok na vyplatenie poistného v plnom rozsahu. Nakoľko nedošlo k dobrovoľnému plneniu zo strany žalovaného, žalobkyňa má nárok aj na zákonné úroky z omeškania v súlade s ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s vykonávacím predpisom.

4. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný namietajúc, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že poistná zmluva je platná a žalobkyňa má nárok na vyplatenie poistného plnenia v plnom rozsahu. Okrem iného uviedol, že z listinných dôkazov predložených súdu jednoznačne vyplýva, že v prípade poistenia ÚDP - K boli sadzby poistného, a teda poistné schválené v rozpore so zákonom. Oproti týmto listinným dôkazom neexistuje v spise žiaden protidôkaz. Žalovaný v konaní preukázal, že sadzby poistenia schválilo, resp. povolilo Ministerstvo financií SR. Ako to vyplýva z predložených listinných dôkazov a právoplatných rozhodnutí súdov, orgán štátu pri posudzovaní sadzieb poistného pre produkt ÚDP - K pochybil a schválil sadzby poistného v rozpore so zákonom č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve. S rozporom so zákonom spája Občiansky zákonník v zmysle § 39 neplatnosť právnych úkonov. Od roku 1995 bolo na základe právne záväzného povolenia Ministerstva financií SR uzatvorených mnoho poistných zmlúv za rovnakých podmienok s nezákonným poistným. Podmienky uzavretia poistenia ÚDP - K boli vždy rovnaké a žalovaný sa od povolených podmienok poistenia nemohol odchyliť. Aj poistenia ÚDP - K uzavreté v roku 2000 bolo uzavreté s nezákonným poistným. Vzhľadom k tomu, že dohoda o poistnom je podľa § 788 Občianskeho zákonníka podstatnou obsahovou náležitosťou poistnej zmluvy, je poistná zmluva neplatným právnym úkonom, ktorého príčinou je nezákonné schválenie poistného v rozpore so zákonom a nadväzne na to nezákonné povolenie podnikat' v poisťovníctve s poistením typu ÚDP - K udelené Ministerstvom financií SR žalovanému ku dňu 30. 05. 1995. Takýto právny úkon je pre rozpor jeho obsahu so zákonom absolútne neplatným podľa § 39 Občianskeho zákonníka a v prípade absolútne neplatného právneho úkonu, z ktorého sa má plniť, chýba právny základ nároku. Z listinných dôkazov predložených žalovaným vyplýva, že predmetné povolenie na výkon poisťovníctva bolo schválené nesprávne, čím sa dostalo do rozporu s ust. § 9 zákona č. 24/1991 Zb., nakoľko sadzby poistného schválené pre poistný produkt ÚDP - K nezohľadňujú dlhodobú splniteľnosť záväzkov z poistných vzťahov. Vzhľadom na to, že poistná zmluva je formou realizácie povolenia na výkon poisťovníctva, poistné schválené v rozpore so zákonom explicitne dotýka i konkrétnej poistnej zmluvy ÚDP - K. Súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s argumentáciou žalovaného a z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, prečo argumenty, ktoré uviedol žalovaný ohľadne platnosti poistnej zmluvy sú nepostačujúce, predovšetkým prečo sa na danú vec nevzťahuje ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Vytýkal, že postup súdu, ktorý sa vyhol zodpovednému posúdeniu otázky platnosti poistnej zmluvy, má znaky arbitrárnosti rozhodovacej činnosti a je porušením povinnosti vyrovnat' sa s argumentmi a návrhmi účastníkov konania. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v plnom rozsahu zamietol.

6. Žalobkyňa k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd postupom podľa § 386 písm. a) CSP odmietol odvolanie žalovaného a priznal žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP bez

nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu a dospel k záveru o neexistencii predpokladov pre zrušenie alebo zmenu napadnutého rozsudku.

8. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležitú a presvedčivú odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. V danom prípade, ako to bolo náležitým spôsobom zistené, žalobkyňa uzavrela s právnym predchodcom žalovaného dňa 25. 03. 2000 poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX pre prípad smrti a dožitia. Uvedená zmluva mala charakter zmluvy spotrebiteľskej uzatvorenej v súlade s ust. § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka. V priebehu trvania poistného vzťahu pri kontrole vykonanej Národnou bankou Slovenska u žalovaného v roku 2007 bolo zistené, že použitý poistno-matematický vzorec výpočtu poistného bol nesprávne schválený štátnym orgánom, pričom žiadna zo strán zmluvy podľa vyjadrenia žalovaného takýto nesprávny a protiprávny postup tretieho subjektu predpokladať nemohla (viď protokol z dohľadu vykonaného v Prvej Česko-slovenskej poisťovni Rapid, a. s. ODO-12990/2007, (výňatok) na č. I. 57 - 58 spisu). Práve v tejto okolnosti žalovaný videl dôvod vedúci k absolútnej neplatnosti poistnej zmluvy podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. S týmto názorom a konštatovaním žalovaného sa stotožniť nedá.

9. Žalobkyňa s právnym predchodcom žalovaného Prvou Česko-slovenskou poisťovňou a. s. uzavrela dňa 25. 03. 2000 poistnú zmluvu pre prípad smrti na vyplatenie sumy 40 000 Sk a pre prípad dožitia na vyplatenie sumy 60 422 Sk. Doba platenia poistného bola dohodnutá na 10 rokov s koncom poistenia 25. 03. 2015. Žalobkyňa si riadne a včas plnila svoje povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy, teda vždy uhradila jednotlivé splátky poistného a nikdy nebola v omeškaní. Žalovaný žalobkyňu každoročne zasielal informácie o stave jej poistnej zmluvy, žalobkyňa teda nemala pochybnosti o tom, že poistný vzťah trvá a aj naďalej si svoje povinnosti voči žalovanému plnila, čo preukazujú aj doklady o úhrade jednotlivých splátok poistného (č. I. 30 - 43 spisu). Uplynutím poistnej doby 25. 03. 2015 žalobkyňa požiadala o výplatu poistenia listom zo dňa 13. 04. 2015, teda 18 dní po dni kedy nastala splatnosť poistného plnenia. Žalovaný na predmetný list reagoval podaním zo dňa 12. 05. 2015, ktorým požiadala žalobkyňu o vyplnenie nárokového listu na výplatu poistného plnenia pri dožití sa konca poistného (č. I. 22 spisu). Žalobkyňa preto očakávala, že po vyplnení a zaslaní nárokového listu jej žalovaný poistné zaplatí, čo sa však nestalo. Z tohto dôvodu žalobkyňa podaním zo dňa 04. 11. 2015 opätovne vyzvala žalovaného na úhradu dlžnej sumy, ktorá bola splatná už dňa 25. 03. 2015 (č. I. 23 spisu). Na výzvu žalovaný reagoval listom zo dňa 10. 11. 2015, ktorým oznámil žalobkyňu, že v rámci administratívno-výšetrovacieho postupu vznikla právna pochybnosť o tom, či poistná zmluva bola v čase jej vzniku uzavretá v súlade s vtedajšími všeobecne-záväznými predpismi najmä zákonom o poisťovníctve, žalovaný zároveň uviedol, že je sporné, či poistná zmluva je vôbec platná (č. I. 24 spisu). Žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním zo dňa 03. 12. 2015 opätovne vyzvala žalovaného na úhradu nevyplateného poistného (č. I. 25 spisu) a reakciu na predmetné podanie bol list žalovaného zo dňa 18. 01. 2016, v ktorom žalovaný žalobkyňu oznámil, že podstatná náležitosť poistnej zmluvy - poistné bolo pre rozpor so zákonom od počiatku absolútne neplatné. Keďže ide o neplatnosť jednej z podstatných náležitostí poistnej zmluvy, má to za následok neplatnosť celej poistnej zmluvy, a preto žalovaný predloží na posúdenie súdu, či daná poistná zmluva je alebo nie je platným právnym úkonom (č. I. 26 - 28 spisu).

10. Žalobkyňa sa v predmetnom konaní domáha vyplatenia poistného pri dožití podľa zmluvy v sume 60 422 Sk, teda 2 005,94 Eur. Žalovaný sa v priebehu konania pred súdom prvej inštancie bránil tejto povinnosti s poukazom na to, že Národná banka Slovenska kontrolovala, čo jej právny predchodca Ministerstvo financií SR rozhodnutím z roku 1995 schválil a k čomu žalovaného právne zaviazal, a to k výške poistného a spôsobu, akým sa s ním nakladá (tvorba technických rezerv). Národná banka Slovenska okrem iného zistila, že stanovené poistné je protizákonné, a preto uplatňovanie akéhokoľvek nároku z neplatnej poistnej zmluvy nemôže obstať, pretože absolútne neplatný právny úkon so sebou nespája vznik, zmenu alebo zánik žiadnych povinností a ani práv, t. j. ani práva na akéhokoľvek poistné plnenie. Rozpor so zákonom, t. j. nesprávnosť a nezákonnosť poistného schváleného v roku 1995 vtedajším Ministerstvom financií SR, konštatovali napokon aj samotní na to autorizovaní zamestnanci Národnej banky Slovenska, ako to vyplýva z obsahu notárskej zápisnice L. zo dňa 02. 06. 2008. Podľa žalovaného ani jedna zo zmluvných strán absolútne neplatnosť právneho úkonu nezapríčinila, a preto navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť (č. I. 55 -56 spisu).

11. V čase vydania rozhodnutia o udelení povolenia pre žalovaného (č.l. 73 a 74 spisu) účinný zákon č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve v ustanovení § 9 ods. 1 vyžadoval na podnikanie v poisťovníctve udelenie povolenia na základe žiadosti orgánom dozoru nad poisťovníctvom pre územie Slovenskej republiky. Tento právny predpis v ustanovení § 11 ods. 1 vyžadoval okrem iného, aby k žiadosti o udelenie povolenia bol priložený i obchodný plán činnosti poisťovne. Súčasťou poistného plánu činnosti poisťovne, ktorá bude vykonávať poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (životné poistenie) v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. boli tiež údaje o sadzbách poistného vrátane ich kalkulácie, tabuľky pravdepodobnosti, z ktorých vychádza kalkulácia, veľkosť úrokových sadzieb. Obchodný plán činnosti poisťovne teda bez akýchkoľvek pochybností musel vypracovať sám žalovaný a nie orgán dozoru nad poisťovníctvom. Tento orgán len rozhodol o udelení povolenia vykonávať životné poistenie, čo sa v prípade žalovaného stalo rozhodnutím Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 30.05.1995 (č.l. 73 a 74 spisu). Súčasťou žiadosti o udelenie povolenia na podnikanie v poisťovníctve podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia boli všeobecné poistné podmienky a obchodný plán žalovaného. Bol to teda samotný žalovaný, ktorý vypracoval kalkuláciu poistného na základe nesprávneho poistno-matematického vzorca. Žalovaný tak nemôže zodpovednosť za nesprávnu kalkuláciu prenášať výlučne na orgán dozoru nad poisťovníctvom, nakoľko tento stav vyvolal predložením nesprávnych podkladov pre rozhodnutie. Jediným subjektom, ktorý vôbec nemohol ovplyvniť výpočet poistného bola iba žalobkyňa. Dodatočne zistená nevýhodnosť dojednaného poistenia v porovnaní s poistným plnením nie je dôvodom spôsobujúcim absolútnu neplatnosť poistnej zmluvy v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

12. V súvislosti so záväzkovým vzťahom vzniknutým medzi účastníkmi na základe poistnej zmluvy je potrebné poukázať na ustanovenie § 493 Občianskeho zákonníka. V zmysle toho ustanovenia záväzkový vzťah nemožno meniť bez súhlasu jeho strán pokiaľ tento zákon neustanovuje inak. V tomto ustanovení je v záujme právnej istoty strán záväzkového právneho vzťahu zakotvená zásada, že bez ich súhlasu záväzkový vzťah nemožno meniť pokiaľ tento zákon neustanovuje inak. K zmene záväzkového právneho vzťahu sa preto vyžaduje súhlas oboch zmluvných strán. Žalobkyňa súhlas so zmenou dohodnutého záväzkového vzťahu nedala, a preto tento vzťah založený poistnou zmluvou trvá i naďalej so všetkými dôsledkami s tým spojenými.

13. S prihladnutím na vyššie uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane správneho výroku o trovách konania postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe ust. § 396 v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, a preto odvolací súd jej priznal voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Ich kvantifikáciu zrealizuje súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP. Existencia dôvodov pre výnimočné nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania nebola tvrdená a v zmysle § 257 CSP zo spisu ani nevyplývala.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).